

EUROPEAN REFORMS BULLETIN 2021 No 4

European Reforms Bulletin

2021

scientific peer-reviewed journal

No. 4

Founded and edited by Centre for European Reforms Studies, a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg (Registre de commerce et des sociétés, Luxembourg, F 10.340, siège social: L-1541 Luxembourg, 36, boulevard de la Fraternité).

Tel.: +352661261668

email: bulletin@email.lu

http://cers.eu.pn/bulletin.html

Editorial board: Yeskov S. (D.Sc., Assoc. Prof., Luxembourg, editor-in-chief), Zaiets O. (PhD, Assoc. Prof., Luxembourg, deputy editor), Dymarskii I. (D.Sc., Prof., Russian Federation), Kaluzhnyi R. (D.Sc., Prof., Ukraine), Karchevskiy N. (D.Sc., Prof., Ukraine), Korystin O. (D.Sc., Prof., Ukraine), Kuznichenko S. (D.Sc., Prof., Ukraine), Kretova A. (PhD, Russian Federation), Nedodaieva N. (D.Sc., Prof., Israel), Rozovski B. (D.Sc., Prof., Ukraine), Zablodska I. (D.Sc., Prof., Ukraine), Zaiets H. (PhD, Ukraine), Kozachenko O. (D.Sc., Assoc. Prof., Ukraine).

European Reforms Bulletin is an international, multilingual (English, Ukrainian, Russian), scholarly, peer-reviewed journal, which aims to publish the highest quality research material, both practical and theoretical, and appeal to a wide audience. It is an official bulletin of the Centre for European Reforms Studies and is published 4 times a year (quarterly). It includes articles related to legal and economic issues of reforms in European Union and Europe-oriented countries, including efficiency and experience of these reforms, comparative studies on all disciplines of law, cross-disciplinary legal and economic studies, and also educational issues. It welcomes manuscripts from all over the world, in particular from countries which made European choice recently. It accepts articles from professional academics, researchers, experts, practitioners and PhD students.

Responsibility for the accuracy of bibliographic citations, quotations, data, facts, private names, enterprises, organizations, institutions and government bodies titles, geographical locations etc. lies entirely with authors. All the articles are published in author's edition. Authors must accept full responsibility for the factual accuracy of the data presented and should obtain any authorization necessary for publication. The editorial board and the Centre for European Reforms Studies do not always share the views and thoughts expressed in the articles.

The editorial board reserves the right to refuse any material for publication and advises that authors should retain copies of submitted manuscripts and correspondence as material cannot be returned. Final decision about acceptance or rejection rests with the editor-in-chief and editorial board. By submitting an article for publication author declares that the submitted work is original and not being considered elsewhere for publication and has not been published before.

Recommended for publication by the Centre for European Reforms Studies (protocol of the general meeting No. 12 28.12.2021)

Table of contents

Agapova K.V. Some Criminal Law Issues of Group Hooliganism Committed by Youth Groups	2
Baltaji P., Matvieieva L. Modernizing Higher Education: a Challenge of Time or an Objective Necessity	8
Chyzyhykov O. Official of Local Government Bodies Official Authorized to Perform Notarial Actions as a Subject of Criminal Offense	12
Haran O.V. Some Issues of Transformation of Administrative Responsibility in the Field of Urban Planning in Modern Conditions	17
Kononenko Yu.S. Foreign experience of bringing to criminal responsibility for high treason	22
Kovalchuk A.S. On The Situation And Certain Issues Of Approximating The Legislation Of Ukraine On Payment Systems To The European Union Legislation	25
Muradian H. Institute of "Testing": the Exerience of Some Foreign Countries	32
Pavlenko L.M. Retrospective Analysis of the Doctrine of Law on Criminal Liability for Illicit Trafficking in Weapons, Ammunition, Explosives in Ukraine	38
Pogrebna K.F. On Some Historical and Legal Aspects of the Study of the Content of Public Control in the Field of Execution of Punishments in Ukraine	45
Shynkar T.I. Information and Legal Mechanisms Restriction of Citizens' Rights to Information in the Interest of National Security	49
Zaiets O.M. Internet of Things During the Pre-trial Investigation of Criminal Offenses	53
Gdanov I.R. Subjects of National Security in Ukraine	58
Movchan R.V. The Subject of Illegal Handling of Weapons, Ammunition, Explosives and Explosive Devices and its "Trace Pattern"	66
Vaskivskyi A.O. Subject and Tracing Pattern of Cargo Theft on Rail Transport in Ukraine	73
Sieriebriak S.V. Economic and Legal Retroanalysis Creation of Priority Development Areas in Ukraine in the Context of the Special Management Regime	79
Zhovtan Y.V. The Problem of Determining the Terms of Acquaintance with the Materials of the Pre-trial Investigation by the Parties of the Criminal Proceedings in Accordance with Article 290 of the CPC	86

MODERNIZING HIGHER EDUCATION: A CHALLENGE OF TIME OR AN OBJECTIVE NECESSITY

Polina Baltaji

Educational and Scientific Institute of Law and Cybersecurity,
Odessa State University of Internal Affairs,
ORCID : 0000-0003-2346-4230

Liliia Matvieieva

Department of Theory and Philosophy of Law,
Odessa State University of Internal Affairs
ORCID : 0000-0002-8402-5584
e-mail: liliya.matveeva@i.ua

Abstract: The education continues to have a distinctive function. It is an indicator of the intelligence level of the society. Today the conditions of the national education system are characterized by a crisis, reforms, transformation of new forms and methods of teaching. The modernization of the new educational system requires new approach.

Keywords: education, education process, education activity, educational service, modernization of the educational system.

Постановка проблеми. Наприкінці XX століття суспільство стикнулось з проблемою визначення нової ролі освіти, яка відповідала б сучасним соціально-економічним умовам. Науковий пошук визначали тенденції постіндустріального розвитку суспільного життя. Особлива роль традиційно відводилась вищій освіті, як показнику рівня інтелектуалізації суспільства, його здатності засвоювати й застосовувати нові знання.

Важко переоцінити значення вищої освіти для повноцінного функціонування та розвитку суспільства. Завдяки належному рівню розвитку системи вищої освіти закладаються основи соціально-економічного та соціокультурного благополуччя країни. Сьогодні стан національної вищої освіти відзначається складністю та суперечливістю, оскільки перебуває в об'єктивних умовах трансформації світу, свідомості та всіх соціальних інституцій, що вимагає перегляду освітньої політики, форм та методів освіти та подолання суспільних шаблонів у сфері вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми вищої освіти присвятили роботи такі вітчизняні та зарубіжні дослідники: А. Андрущенко, В. Базилевич, Н. Бондарчук, Д. Бондар, В. Бурега, Г. де Віт, В. Галах, М. Головатий, Дж. Гудзік, М. Згуровський, О. Козієвська, А. Колот, О. Котляров, В. Кремень, М. Курко, С. Майборода, А. Мазак, Дж. Найт, Н. Нижник, В. Огаренко, О. Поступна, Л. Пшенична, Л. Рамблі, В. Сиченко, І. Сікорська, В. Тертичка, А. Чирва, Р. Шаповал, С. Шкарлет, В. Яблонський та ін.

Метою статті є дослідження процесу модернізації вищої освіти як інституту ефективної професійної та особистісної соціалізації в сучасних умовах розвитку українського суспільства.

Виклад основного матеріалу. Вища освіта, як стратегічний ресурс соціально-економічного та культурно-духовного розвитку суспільства, поліпшення добробуту громадян, забезпечення національних інтересів, зміцнення міжнародного авторитету й формування позитивного іміджу держави, створення умов для самореалізації кожної особистості, належить до найважливіших напрямків державної політики.

Згідно з концепцією Міжнародної стандартної класифікації освіти (ЮНЕСКО, ООН) освіта – це процеси, якими суспільство цілеспрямовано передає накопичені інформацію, знання, розуміння, погляди, цінності, уміння, компетентності та вчинки від покоління до покоління. Вони включають комунікацію з метою навчання, що передбачає передавання інформації повідомлень, ідей, знань, принципів тощо [3].

Закон України «Про освіту» надає визначення ключових понять освітньої сфери:

освітній процес – система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей;

освітня діяльність – діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті;

освітня послуга – комплекс визначених законодавством, освітньою програмою та/або договором дій суб'єкта освітньої діяльності, що мають визначену вартість та спрямовані на досягнення здобувачем освіти очікуваних результатів навчання [2].

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. визначила, що найважливішим для держави є виховання людини інноваційного типу мислення та культури, проектування освітнього простору з урахуванням інноваційного розвитку освіти, запитів особистості, потреб суспільства і держави [3]. Водночас, сучасна система освіти стикнулася з викликами часу і сьогодні освіта це – різні рівні, відповідно

різна мотивація, різні форми і методи навчання, інструменти організації та управління. Зміст освіти, її обсяг визначає запит економіки, бізнесу, конкуренція. Першочерговим стає питання адаптації задач, принципів та методів освіти.

Законом України «Про вищу освіту» характеризує вищу освіту як сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти [1]. Час вимагає внутрішніх реформ вищої освіти – оновлення, переформатування, перезавантаження і видалення неактуального. Вимоги часу і запит, який йде від замовника послуги, визначають стратегію змін.

Цікавими є результати соціологічного дослідження настроїв населення щодо сучасного стану освіти в Україні, яке проведене у лютому-березні 2021 року Українським інститутом майбутнього разом з «Нью Імідж Маркетинг Груп». За результатами названого дослідження вища освіта в розумінні українців це перш за все знайомства і зв'язки на майбутнє (61%). 49% респондентів вважають, що у суспільстві склався певний стереотип щодо того, що освіта є запорукою успіху. Стільки ж (49%) зазначають, що університет дає змогу спробувати заснувати бізнес з мінімальним ризиком. Кожен 5-ий респондент, за результатами соціологічного дослідження, націлений на навчання тільки за кордоном. Лише 30% цілком впевнені у тому, що вчитися треба в Україні. І ще третина вважають, що вибираючи між поганим іноземним вишем і хорошим українським, треба обирати хороший український. Робиться висновок про те, що:

по-перше, вищий навчальний заклад – це соціальна мережа, а не наука, знання чи практичні навички у вибраному фаху;

по-друге, вища освіта для сучасних студентів є не джерелом знань, а джерелом зв'язків та легких стартапів [9].

У наукових дискусіях останніх років, вища освіта презентується як багатовимірне поняття: як чинник соціально-економічного розвитку; як підґрунтя забезпечення національної безпеки; як фактор становлення громадянського суспільства. В сучасному суспільному контексті вища освіта розуміється як сукупність систематизованих знань, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти. Водночас першочергова метою сучасної освіти є сформування компетентностей і практичних навичок, отримання прогнозованих результатів. Освіта – це не лише спосіб отримання знань, це джерело зростання та розвитку потенціалу. Під знаннями тут варто розуміти не лише інформацію. Знання – це результат спільної діяльності.

На зміну традиційної моделі освіти: замкненої, статичної, консервативної, з відсутністю мобільності, прийшла інша модель – нова парадигма, пов'язана з модернізацією освіти та глобальними тенденціями до змін.

Модернізація вищої освіти є складним, цілісним процесом соціокультурної діяльності, що полягає в досягненні керованої, позитивної, якісної зміни соціальної системи. Зміст модернізації не зводиться лише до інновацій, нововведенню, модернізація освіти – це системна, якісна зміна, що включає інноваційні процеси, нові технології і методи, нові завдання, максимальний розвиток внутрішнього потенціалу освіти. Модернізація – процес особливої, багатопланової трансформації всіх елементів професійно спеціалізованої діяльності, на принципово нових засадах [10, с. 29].

А. Бойко вважає, що модернізація освіти зумовлена низкою історичних викликів ХХІ століття, серед яких: забезпечення високої функціональності людини в умовах стрімких змін (ідей, знань і технологій); потреба творчого засвоєння лавиноподібного розвитку знань, високих технологій; потреба забезпечення оптимального балансу між локальним і глобальним, бути не тільки громадянином власної країни, а й громадянином світу; необхідність сформулювати розуміння людини як найвищої цінності, забезпечення високого демократизму суспільства; готовність до існування в глобалізованому, інформаційному суспільстві, інформаційної насиченості життєвого середовища; утвердження культури толерантності. [5, с. 20].

Загальна ідеологія модернізації освіти, на думку В. Андрущенка, має бути спрямована на підвищення її ефективності і конкурентоздатності, її сутність полягає в «...збереженні минулого, його очищенні від деформацій і осучасненні у відповідності зі світовим досвідом» [4, с. 372]. Протягом десятиліть орієнтиром модернізації визначається «методологічне положення, згідно з яким для сучасного суспільства буде характерний тип людини, в особистості якої сформоване активне позитивне ставлення: до планети Земля, до своєї країни, до людства, до іншої людини і до самої себе, до праці, до власності, до сім'ї, до надбань матеріальної та духовної культури» [7, с. 36]. Дана теза зберігає свою актуальність і сьогодні.

Орієнтація на результат – основне гасло модернізації. Пошук відповіді на питання: що є кінцевою метою перетворень? Сучасні цілі модернізації можуть бути сформульовані як:

- адаптація нових універсальних форм і методів навчання;
- розвиток та вдосконалення здібностей здобувачів до самоорганізації;
- побудова навчального процесу на засадах партнерства та співпраці: здобувач – наставник;
- робота з правовою культурою та соціальною свідомістю молоді;

- формування толерантного суспільства, терпимого до іншої думки, здатного вести діалог, шукати і знаходити змістовні компроміси.

Змістовним ядром модернізації є нововведення, або інновація. Нововведення в модернізації здійснюються за допомогою інноваційної діяльності, що є формою суспільного розвитку і є невід'ємним елементом соціального регулювання. Розрізняють соціально-економічні, організаційно-управлінські, техніко-технологічні інновації. Інноваційна діяльність не піддається формалізації, потребує врахування людського фактору, зокрема переборення соціально-психологічних бар'єрів.

В освітній сфері, пропонується наступна класифікація нововведень:

- нововведення, на підставі повністю нових, раніше невідомих освітніх ідей і дій (тобто відкриття);
- нововведення, на підставі адаптованих, розгорнутих або змінених ідей і дій, що набувають у певний період особливої актуальності;
- нововведення, що виникають у зв'язку з повторною постановкою цілей в змінених умовах, при яких поновлюються раніше існуючі дії з реалізації ідей, що вже застосовувалися.

Інформаційне суспільство зумовлює перебудову освітніх систем їх модернізацію відповідно до глобалізаційних викликів часу. Зокрема, нагальною потребою сьогодення для більшості країн світу постає необхідність переходу від усталеної адаптаційної освітньої моделі, притаманної індустріальному і постіндустріальному суспільствам до моделі інноваційної, мета якої полягає у розвитку здібностей людини швидко й раціонально адаптуватися до мінливих умов.

Прийнято вважати, що освіта, заснована на інформаційних технологіях, представляє собою третю глобальну революцію в розвитку людства: перша пов'язана з появою писемності, друга – з винаходом книгодрукування. Нові інформаційні технології в освіті мають суттєві переваги. Вони створюють умови для розвитку світового освітнього простору, експорту та імпорту освіти, об'єднання світового інтелектуального, творчого, інформаційного та науково-педагогічного потенціалів.

Національна стратегія розвитку освіти в Україні, в реаліях сьогодення, має бути орієнтована на впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчального процесу, доступність та ефективність освіти, існування в інформаційному суспільстві. Заходи, спрямовані на забезпечення трансформації освіти, задоволення освітніх інформаційних і комунікаційних потреб учасників процесу, передбачають: формування та впровадження інформаційного освітнього середовища в системі загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти, створення інформаційної системи підтримки освітнього процесу, спрямованої на здійснення її основних функцій (забезпечення навчання, соціалізація, внутрішній контроль за виконанням освітніх стандартів тощо).

Дистанційна форма навчання стала серйозним викликом для всієї системи освіти. Маючи досвід реалізації таких інструментів у міжнародних освітніх проектах, до системного запровадження таких форм навчання, освітнє середовище, як виявилось, не готове. Дистанційне навчання – це не механічне перенесення аудиторного навчання в інше середовище, це інша система освіти, яка вимагає іншої кваліфікації викладача, інших ресурсів, іншого організаційного супроводження.

Так орієнтуючись на засади Болонського процесу, Україна має бути готова до уніфікації змісту освіти, на основі збереження національної палітри, самобутності та надбань у змісті освіти і підготовці фахівців з вищою освітою, до запровадження інноваційних прогресивних підходів до організації вищої освіти. Поширення дистанційних форм навчання стає ще одним з інструментів глобалізації. І хоча, в науковому середовищі існує позиція, щодо тенденції регіоналізації, обумовленої вимушеним закриттям та ізоляцією держав, що змушує по іншому подивитись на готовність до соціальної та економічної ізоляції, процес глобалізації є незворотнім. Слід мати на увазі, що в умовах зростаючої конкуренції закладів вищої освіти, якість забезпечення інноваційних форм навчання, стає ще одним критерієм вибору студента.

У глобалізаційному світі вітчизняні заклади вищої освіти мають примножити свої освітні здобутки, зберегти самобутність та культурні цінності, традиції. Дослідження зарубіжного досвіду розвитку університетської освіти має стати міцним підґрунтям для подальшого процесу реформування вищої освіти, підвищення її якості, посилення її привабливості та конкурентоспроможності на міжнародній арені [6, с. 522].

На даному етапі, стоїть питання про створення інфраструктури, яка дозволить вищим навчальним закладам максимально реалізувати свій індивідуальний потенціал в плані задоволення як високих вимог європейської системи знань, так і, в першу чергу, потреб замовника послуги. Соціалізація молоді, в умовах тестування нових форм і методів навчання, ще один з пунктів, що потребує уваги. Мова не йде лише про передачу інформації та виховання, мова йде про демонстрацію ціннісних орієнтирів та моральних настанов через образ викладача. Змінюються форми, методи та інструменти освіти, але ключовою залишається роль педагога (наставника, тренера), його методична майстерність.

Висновки. Отже, модернізація вищої освіти представляє собою складний соціокультурний процес, спрямований на досягненні керованої позитивної якісної зміни освітнього середовища. Модернізація вищої освіти включає в себе: інноваційні (соціально-економічні, організаційно-управлінські, техніко-технологічні) та інформатизаційні процеси. Глобальний характер сучасної освіти в умовах трансформації

інформаційного суспільства, який характеризується посиленням інтернаціоналізації, стандартизації, підвищенням вимог до якості освіти, а також внутрішній соціально-економічний імператив зумовлюють необхідність оптимальної модернізації національної системи вищої освіти. З огляду на стратегічні пріоритети розвитку держави (ефективність соціально-економічного реформування, конкурентоспроможність національної економіки, затвердження соціально-правової держави, міжнародне визнання тощо), інтеграція вищої освіти до європейського освітнього простору стає стратегічно обумовленою і закономірною, а адаптація її структур до вимог часу - нагальною необхідністю.

References:

1. *Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 № 1556-VII* [On higher education: Law of Ukraine of 01.07.2014 № 1556-VII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady* [Information of the Verkhovna Rada]. 2014. № 37-38. St.2004. (In Ukrainian)
2. *Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 № 2145-VIII* [On education: Law of Ukraine of 05.09.2017 № 2145-VIII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady* [Information of the Verkhovna Rada]. 2017. № 38-39. St.380. (In Ukrainian)
3. *Pro Natsionalnu stratehiu rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25.06.2013 № 344/2013* [On the National Strategy for the Development of Education in Ukraine for the period up to 2021: Decree of the President of Ukraine of 25.06.2013 № 344/2013]. *Uriadovyi kurier vid 04.07.2013. № 117* [Government courier dated 04.07.2013. № 117]. (In Ukrainian)
4. Andrushchenko V.P. (2010) *Rozdumy pro osvitu: Statti, narysy, interv'iu* [Reflections on Education: Articles, Essays, Interviews]. *Znannia Ukrainy* [Knowledge of Ukraine]. 2010. 670 p. (In Ukrainian)
5. Boiko A. I. (2009) *Filosofiiia modernizatsii osvity v systemi rynkovykh transformatsii: svitohliadno-filosofskyi analiz* [Philosophy of modernization of education in the system of market transformations: worldview and philosophical analysis]. K. : Znannia Ukrainy, 2009. 379 p. (In Ukrainian)
6. Iermachenko V.Ie. Derykhovska V.I. (2017) *Osoblyvosti transformatsii svitovoi systemy vyshchoi osvity u KhKhI stolitti* [Features of the transformation of the world system of higher education in the XXI century]. *Ekonomika i suspilstvo* [Economy and society]. Vyp. 10 2017. P. 518-522. (In Ukrainian)
7. Kremen V. H. (2003) *Osvita i nauka Ukrainy: shliakhom modernizatsii (fakty, rozdumy, perspektyvy)* [Education and Science of Ukraine: through modernization (facts, reflections, prospects)]. K : Hramota, 2003. 216 p. (In Ukrainian)
8. *Natsionalnyi osvitnii hlosarii: vyshcha osvita* [National educational glossary: higher education] / avt.-uklad. V. M. Zakharchenko, S. A. Alashnikova, V. I. Luhovyi, A. V. Stavytskyi, ta in. ; za red. V. H. Kremenia. 2-he vyd., pererob. i dopovn. K. : Pleiady, 2014. 100 p. (In Ukrainian)
9. *Osvita v Ukraini: kozhen piaty natsilenyi vchytysia tilky za kordonom: Ukrainskyi instytut maibutnoho* [Education in Ukraine: one in five aims to study only abroad: Ukrainian Institute of the Future]. URL: <https://uifuture.org/publications/osvita-v-ukrayini-kozhen-pyatij-nacizlenyj-vchytysia-tilky-za-kordonom/> (In Ukrainian)
10. Pinchuk Ye. A. (2009) *Henezys poniattia i sutnosti modernizatsii osvity* [Genesis of the concept and essence of modernization of education]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. Tarasa. Shevchenka. Filosofiia. Politolohiia* [Bulletin of Kyiv National University. Taras. Shevchenko. Philosophy. Politology]. Vyp. 91-93. K., 2009. P. 29-34. (In Ukrainian)

Модернизация высшего образования: вызов времени или объективная необходимость

Балтаджи Полина Николаевна, ORCID: 0000-0003-2346-4230

Одесский государственный университет внутренних дел, г. Одесса, Украина

Матвеева Лилия Георгиевна, e-mail: liliya.matveeva@i.ua; ORCID: 0000-0002-8402-5584

Одесский государственный университет внутренних дел, г. Одесса, Украина

Аннотация: Образованию, традиционно отведена особая роль. Оно является показателем уровня интеллектуальности общества. Сегодня состояние национальной системы образования характеризуется кризисным состоянием, реформированием, трансформацией, новыми формами и методами обучения. Модернизация национальной системы высшего образования требует новых подходов и оценки.

Ключевые слова: образование, образовательный процесс, образовательная деятельность, образовательная услуга, модернизация высшего образования.